

Aixó veu l' Inglaterra, y no oblidará may, qualsevols que sian las alternativas de la seva influencia política envers Espanya...

Es clar, donchs, que Catalunya si s' empenya en prosseguir sa noble empresa d' adelantar en lo camí de la prosperitat, ha de trobar sempre un rival poderós, sens que puga contar ab que un cambi polítich puga may lliurarla de tan temible adversari.

En lo que toca al interés de las demás provincias, que tendint al sistema de llibertat comercial, favorexen las miras inglesas, es un inconvenient que no 's podrá remóurer fàcilment; ab éll lluytará la generació present, y probablemente la futura.

No 's crean fàcilment los hàbits de treball que 'ls cataláns possehim, no s' improvisa una activitat com la que distingeix al Principat. Lo catalá avesat á continuas fatigas, acostumat á ser escláu de un ofici, desde el trench de l' auba fins horas després de ferse vespre, no concebeix com es possible d' altra manera la vida; no sab explicarse quin genre de vida es la en que l' home apenas te de que menjar y vestirse, y no obstant no s' adona sisquera de móurer sos brassos capassos de produhir tot alló que necessita. Pe'l catalá pobre, pa vol dir treball. Quan la seva situació l' obliga á demanarvos almoyna, si es vell ó malaltís, vos explica 'l motiu que 'l priva de guanyarse la vida; si jove y sá, dona per excusa la falta de feyna.

Mes la manera de viurer que 'ls cataláns ni tan sols comprenen, la troban molt natural y agradosa los qui la disfrutan; diem á un d' aquestos homes que passen la vida en la ociositat, embolicats ab la manta, y ab un mocadó que 'ls cenyeix la festa, que hi ha jovens, vells, noys, donas, que no paran durant tot lo sant jorn sino uns moments per menjar, y que ab tot miran com la mes gran desgracia la por sola de que hajan de flacar las feynas; tampoch os entendrán, tampoch mudarían per res la seva sort ab exa altra que 'ls fora un càstich pesadíssim.

Altrament no hi ha que somniar il·lusions; estem tant fets á ponderar la terra d' Espanya com si fos un paradís, que 'ns imaginam possible que ab un bon govern brotás arréu l' agricultura, l' industria y 'l comers, com per maravella. Axó es un error; exas obras demanan llarchs anys, y en extensas encontradas d' Espanya fins sigles.

L' administració mes activa, mes atiuada, que mes fomenta lo